

مفاد صلحنامه	موضوع	واکنش معاویه در قبال آن
۱ معاویه باید به کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) عمل کند.	کتاب خدا و سنت پیامبر	بسیاری از اقدامات معاویه، ناقض این مورد بود.
۲ معاویه حق تعیین جانشین نداشته باشد و خلافت از آن حسن بن علی و حسین بن علی (علیهما السلام) است. «در بعضی روایات»	تعیین جانشین	طولی نکشید که با تطمیع و تهدید و قتل عده‌ای، از مردم برای یزید بعنوان خلیفه بعد از خودش بیعت گرفت.
۳ معاویه حق ندارد به علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین (علیه السلام) کوچکترین بی‌احترامی و اهانتی بکند.	عدم بی حرمتی به امام علی (ع)	صدور دستور سب و دشنام دادن به امام علی (ع) توسط معاویه
۴ عدم تعرض به شیعیان امیرالمؤمنین علی (ع)، و رعایت حقوق مالی و جانی آنان در هر کجا که باشند.	در امان ماندن شیعیان	معاویه دستور داد شیعیان علی (ع) را هر کجا که یافتند بکشند، و اگر دو نفر شهادت دادند که این فردی با علی (ع) ارتباط دارد او را بکشند و اموالش مباح است. دستور داد اگر فرزندی در حکومت اسلامی به دنیا آمد و اسم او را علی گذاشتند، نوزاد را بکشند. اگر به کسی می‌گفتند تو ملحد و کافری، خیلی بهتر بود که به او بگویند تو شیعه علی هستی! علی بن جهم پدرش را لعن و نفرین می‌کرد که چرا اسمش را علی گذاشته است
۵ معاویه تعهد می‌کند که تمام مردم، اعم از ساکنان شام و عراق و حجاز، از هر نژادی که باشند، از تعقیب و آزار وی در امان باشند و از گذشته آنها صرف نظر کند.	در امام ماندن همه مردم	معاویه و کارگزارانش سختی‌های زیادی را به مردم تحمیل کردند.
۶ نباید هیچ گونه خطری از ناحیه معاویه متوجه حسن بن علی و برادرش حسین بن علی (علیهما السلام) و هیچ کدام از افراد خاندان پیامبر (ص) بشود.	عدم تعرض به امام حسن (ع) و حسین (ع)	جَعْدَه، دختر اشعث بن قیس به تحریک معاویه و به وعده ازدواج با یزید، امام حسن (ع) را مسموم و به شهادت رساند.

در پایان پیمان، معاویه اکیدا تعهد کرد تمام مواد آن را محترم شمرده و دقیقا اجرا کند. او خدا را بر این مسئله گواه گرفت و تمام بزرگان و رجال شام نیز گواهی دادند.

«نکته: مفاد صلحنامه امام حسن (ع) و معاویه در کتابهای تاریخی مختلف، اندکی متفاوت است.»

❖ این صلحنامه به امام تحمیل شد ولی ایشان با نهایت درایت و هوشیاری، مفاد آن را بصورتی دقیق تنظیم کردند.

دلایل صلح امام حسن (ع) و معاویه در سال ۴۱ ه.ق.

ممانعت از ایجاد انحراف غیرقابل جبران در مسیر اسلام

رشد جریان مخالف در میان شیعیان و ایجاد مانع برای امام

کم بودن سپاه و یاران واقعی در کوفه (تعداد بسیار کم شیعیان اعتقادی در مقابل شیعیان سیاسی)

آشکار کردن چهره واقعی معاویه (چهره معاویه برای مردم آشکار نبود و در ظاهر احکام اسلامی را رعایت میکرد).

جلوگیری از شهادت امام و اصحاب واقعی (حافظان نظام اسلام واقعی و اصیل). در صورت وقوع جنگ، امام به

شهادت میرسید و معاویه هم عزاداری میکرد! امام حسن (ع): خواستم حافظی برای دین باقی بماند.

نبودن تحلیل سیاسی در مردم (و گرنه همه بی دین نبودند. به دلیل نبود تحلیل سیاسی و ایمان راسخ، شیعیان، شایعه های

دشمن را سریع قبول میکردند).

جلوگیری از سوءاستفاده دشمن خارجی (روم شرقی) برای حمله به سرزمین اسلامی هنگامی که ۲ گروه مسلمانان (سپاه

امام و معاویه) مشغول جنگ با همدیگر هستند.

چرا امام حسن (ع) مثل برادرشان امام حسین (ع) مبارزه نکردند تا کشته شوند؟

شرایط جامعه و زمان این ۲ امام، کاملا با هم متفاوت بود. امام حسین (ع) هم در دوران ۱۰ سال امامتشان در زمان معاویه دست به قیام نزدند. با مرگ معاویه و جانشینی یزید (نقض مفاد صلحنامه و آشکار شدن چهره بنی امیه برای مردم) شرایط قیام مهیا شد. هر ۲ امام دقیقا به تکلیف و مسئولیت خویش برای حفظ اسلام عمل کردند. صلح امام حسن دقیقا با قیام امام حسین در یک راستا بود و اگر جای همدیگر بودند دقیقا همان کار را انجام میدادند.

